

Nacka miljövårdsråd

2021-02-22

Nacka Kommun, Planenheten

Registrator.plan@nacka.se KFKS 2018/245

Remissyttrande från Nacka Miljövårdsråd – Samråd Amperen, Orminge

Sammanfattning av synpunkter:

Eventuell byggnation på området Amperen kommer enligt Nacka Miljövårdsråd att förändra och till stor del förstöra områdets säregna natur. Förslaget innebär skövling av området, förluster av spridningskorridorer, artrikedom samt särartade biotoper. Samrådsunderlaget underskattar generellt den påverkan som en ev byggnation innebär för området idag och i framtiden.

- Den biologiska mångfalden kommer att avsevärt reduceras. Hänsynskrävande fågelarter och reptiler (bl.a. kopparödla) kommer att förvinna från området, liksom flertal arter som inte tagits upp i någon rapport, såsom igelkott och huggorm. Samrådshandlingarna marginaliserar dessa effekter.
- Idag finns det i området flera olika typer av biotoper, med lövskog, hällmarkstallskog samt åldrad, välvuxen tall på bördigare mark. Tillsammans med sumpområden, och torrbackar under kraftledningen gör detta att området hyser en hög biologisk mångfald.
- Kommunens utredning har missat, att stora delar av naturen norr om dagens kraftledningsgata kan betecknas som hällmarkstallskog, unik för hällmarker i Norden som ligger under högsta kustlinjen och därmed har svallats av havet. Karakteristisk vegetation för dessa hällområden är små, förkrympta tallar som står direkt på hällen, med rötterna i sprickor, s.k. martallar. De kan vara flerhundraåriga. Deras förekomst i området bör inventeras och individer bör skyddas och sparas.
- Området utnyttjas aktivt och dagligen av bl.a. hundägare samt förskolor har det som utflyktsmål i naturen en gång i veckan. Området har högt rekreativt värde.
- Risk för stor negativ påverkan på befintlig bebyggelse.

Ovanstående punkter gör att vi anser, att området inte bör exploateras och istället ska bevaras som det är idag och införlivas i det planerade naturreservatet Skarpnäs. Det kommer då att

inkludera ytterligare en biototyp, nämligen igenväxande ruderatmark, d.v.s. den gamla kraftledningsgatan, med arter som anpassats till detta omväxlande mikroklimat samt uppvisar en intressant succession.

Skulle trots allt en exploatering bli aktuell kräver Nacka miljövårdsråd att Skarpnäs naturreservat dessförinnan inrättas för att säkerställa att boende får tillgång till naturen och att Skarpnäs inte exploateras ytterligare för bebyggelse. Vi kräver även att all natur, d.v.s. all typ av vegetation, inte bara enstaka större tallar, mellan Grindavägen och de tilltänkta husen bevaras, dvs inom område S237.

Den föreslagna svarta/grå fasaden på flera hus skall undvikas. Den är både deprimerande samt miljö- och klimatomänsigt dåligt. Mörka hus värms upp mer av solen på sommaren och behöver därmed mer energikrävande avkyllning.

Vi kräver även stödplanteringar av blandad skog på marken där kraftledningen går idag. Planteringarna minskar ytvattenflödet, förbättrar lokalklimatet och minskar buller och visuella störningar. Det återställer till viss del spridningskorridoren.

Det långsiktiga skyddet av kvarvarande vegetation måste utarbetas och regleras i avtal med exploatören och i förlängningen de boende.

Ytvattenavrinningen ökar i området i och med att den naturliga vegetationen avlägsnas. Tomterna söder om byggnationerna kommer att få ökade mängder ytvatten på sina tomter, av vilka några redan idag har problem med just detta. Kommunen ombeds finna en lösning på detta, t.ex. beskogning uppströms.

En anläggning av reningsdamm (biodamm) ses som positivt då det bidrar till vattenrening samt ökar landskapets mångfald och biodiversiteten.

Detaljerade synpunkter från Nacka miljövårdsråd på det publicerade samrådsunderlaget med tillhörande bilagor.

Arkitektur och utformning

Markens kraftiga lutning tillsammans med över 9 meters nockhöjd, innebär tvåvåningshus med en totalhöjd vars visuella intryck från vissa riktningar snarare motsvarar ett trevåningshus eller ännu högre. Intentionerna i bl a gestaltungsprogrammet stipulerar att bebyggelsen skall följa den naturliga markprofilen, men detta uppnås inte helt med föreslagna byggnader. Det är av största vikt att fasaderna ges en ljus färg som neutraliserar den annars mörka, påträngande vägg som skapas om det presenterade förslaget behålls. Svart färg gör också att husen blir varmare vid solinstrålning, vilket, med tanke på det förändrade klimatet, kommer att ställa till problem i framtiden. Mörka hus behöver kylas mycket mer under de varma sommarmånaderna, alltså inte alls energi- och klimatsmart. I Orminge har tåghusens tak målats vita just av den anledningen.

Vi vill därför att de planerade träfasaderna behåller sin träfärg som framhäver materialets struktur, eller görs i en ljus ton som framskymtar i några av rapportens skisser, Den för tiden populära svarta fasadfärgen är, liksom miljonprogrammets modefärg betonggrå, deprimerande. Kommunen kan studera de nybyggda flervåningsträhusen ovanför Orminge

Centrum, där det naturligt färgade huset (gulbrunt) är klart mer livsbejakande och inkluderande i miljön än de svarta kuberna som står bredvid. Nacka miljövårdsråd föreslår också att eventuell bebyggelse förses med solpaneler på taken.

Fåglar

Calluna har gjort en rätt omfattande inventering av fåglar i hela Ormingelandet. Metodiken följer protokoll och gör att utlåtandet baseras på några linjetaxeringar med 5 minuters observationer i intervaller. Det upprepas några gånger under året. Vid bedömningen tas endast hänsyn till de fåglar som setts vid tillfället och som har ett visst skydd enligt olika fågeldirektiv. Man gör en samlad bedömning för alla tre planerade områden i kraftledningsstråket, samt Myrsjön och Dalkarsängen. Man diskuterar endast de få arter som kan stoppa exploateringen. Bedömningarna berör hela området och inga detaljer finns för Amperen. I en bilaga beskrivs de enskilda områdena. Vid beskrivning av Amperen namnges 10 arter, varav 6 är rödlistade. Ytterligare ca 35 arter har observerats i området, varvid mindre hackspett förekommer regelbundet födosökande och hörts revirhackande, vilket antyder häckning i området. Starar och gråsparvar (tidigare rödlistad) häckar. Fågellivet är avsevärt rikare och livligare än vad som framkommit ut rapporten.

Kopparödla

Pro Natura har här lämnat en rapport vars slutsatser Nacka Miljövårdsråd, efter konsultation med en professionell ekolog, anser vara felaktiga eller ofullständiga. Deras metod var att se vad som rapporterats till ArtDatabankens artportal. Det är tyvärr bara fåtal av alla de arter som både amatörer och professionella sett som rapporteras in dit. Exempelvis har den fridlysta kopparödlan påträffats i området, Enligt rapporten har kopparödlor ett relativt begränsat revir inom vilket de rör sig, Det inrapporterade och av Pro Natura citerade fynden av kopparödla i det tilltänkta Amperenområdet observerades vid den planerade sydvästliga vändplanen för bilar (se figur 5 rapporten). Med kunskap om kopparödlans habitatpreferens och storlek på revir, kan nog bara den slutsatsen dras, att kopparödlan kommer att försvinna i detta område. Därför borde konsulten ha skrivit att exploateringen av området givetvis kommer att förstöra för kopparödlan i området. Även Pro Natura borde dra samma slutsats, eftersom de själva redovisat kopparödlans ekologi och krav på habitat. Vi saknar även en utredning om förekomst av de andra reptilerna i området, fr.a. skogsödla och huggorm, men även snok, alla fridlysta.

Naturvärdesinventering

Pro Natura har gjort en naturinventering av de tre delområdena längs med kraftledningsstråket. Inventeringen är rätt översiktlig. Man har i princip gjort en skogsinventering efter givet protokoll och använt sig av signalarter. Naturinventeringen saknar dock en stor del av naturen, t.ex. mossor, kärlväxter, insekter, amfibier, reptiler förutom kopparödla, däggdjur etc. Den presenterade klassningen baseras således på endast fåtal observationer och arter. Förekomst av signalarter ger dock en indikation på ett områdes artrikedom.

Pro Natura har delat in områdena i 7 delområden, varvid områdena 3 till sju ligger inom Amperen. I rapporten saknas beteckningen hållmarkstallskog som är karakteristisk för Stockholms skärgård och Ormingelandets hållmarker. De svallade, jordfattiga hållarna som

dominerar området har delvis denna typ av skog på sig. Utmärkande är glesa tallbestånd av blandad ålder, där det förekommer större träd där jordlagren är tjockare och förkrympta individ som står nästan direkt på hällen. De senare, s.k. martallar som kan var flera hundra år gamla, finns i området, fr. a delområde 5, och bör därför klassas med ett högre naturvärde. Kommunen bör göra en inventering av dessa tallar och i största mån skydda dem. Härvid göres åldersbestämningar medels borr enligt vedertagen metodik och inte bara stamomkretsbedömning. Randområden med mer bördig mark har blandskog och högvuxna, delvis åldriga träd. Det är positivt att rapporten visar att torrakor och lågor är av största betydelse för mångfalden i naturen. Det hysteriska rensandet och bortstädandet av död ved är av ondo för mångfalden. Skrämmande exempel finns i det tilltänkta naturreservatet Skarpnäs där man har fällt alla torrakor längs med motionsstigarna, skam för mångfalden och rimmar illa med kommunens utsagor om mångfaldsmånande

Dagvattenutredning

Geoveta presenterar topografin och ytvattenförhållanden i området och diskuterar omhändertagandet av regnvattenflöden. I figur 21 i rapporten visas översvämningsfaran i närområdet, samma figur nr 15 i Planbeskrivning (Nacka kommun) visar tydligare att ett par av tomterna vid Grindavägen har risk för översvämmning. Detta är ett problem redan idag då vattnet står på tomterna efter en längre regnperiod eller vid våravsmältning. Nacka miljövårdsråd befärrar att detta problem kan växa och drabba fler i och med den ökade blottläggningen av markytor och önskar att kommunen redovisar konkreta åtgärder för att eliminera detta.

Rapporten tar upp ytvattnets ökande innehåll av föroreningar, som till stor del beror på att bilar står på gatorna och läcker allsköns material, särskilt när de sköljs av antingen avsiktligt eller vid regn och tö. Även borttagandet av natur och vegetation ökar avrinningen och erosion och urlakning av marken. Detta kan knappast kompenseras med de åtgärder som beskrivs i rapporten. Konsulten presenterar föroreningsvärden före och efter exploatering av området i tabeller. För att förtydliga ges även en graf (histogram figur 11 i rapporten). Denna graf ska återspegla värden före (blått) och efter (rött) exploatering. Konsulten har valt en logaritmisk skala för att jämföra föroreningarna. I detta fall är det mycket olämpligt, då de röda staplarna alltid är högre och enligt grafen obetydligt högre värden visuellt, men i verkligheten 4 till 10 gånger högre. Så får man inte göra vid ett jämförande histogram. Det ger en falsk bild av försämringarnas omfattning och kan uppfattas som döljande av fakta. Förslaget till anläggning av en biobädd är ekologiskt sunt och kommer att bidra till mångfalden, bl.a. gynna förekomst av groddjur.

Vegetation

Hur säkerställer kommunen på längre sikt skyddet av den vegetation som i slutändan blir kvar? I det presenterade förslaget sparas värdefulla träd i syfte att bevara något av spridningskorridoren, men flera av dessa ligger mycket nära planerade hus. Risken är alltid att med tiden så tas enstaka träd bort för att tillgodose de boendes önskemål på ljusinsläpp och utrymme för tomt/uteplats. På andra håll i kommunen har t ex samfälligheter erbjudits ta över den lokala skötseln av naturmarken runt bostadsområdet. Då ökar risken för godtycklig rensning och avverkning, utan att de ekologiska värdena respekteras. I Amperen finns en överhängande risk, i och med att t ex parhusen föreslås ha altaner på baksidan (åt söder), att

de träd som både utgör viktiga delar i ekosystemet samt utgör en naturlig avgränsning mot befintlig bebyggelse, kan bli föremål för avverkning.

För Nacka Miljövårdsråd

Jan Åman

Detta remissvar läggs på webben som

<http://www.nackamiljo.se/samramperen.pdf>

Nacka Miljövårdsråd

c/o Jan Åman

Plommongatan 9

138 31 Älta

Telefon

08-7733283

E-post

jan@aman.se

www.nackamiljo.se